CATALUNYA

Pep Casas i Permanyer

Camins i llegendes

Trescant per la Catalunya llegendària

Tushita edicions

Pep Casas i Permanyer

Camins i llegendes

Trescant per la Catalunya llegendària

Pròleg de **Montserrat Serra Arenas**

Tushita edicions

Camins i llegendes

Trescant per la Catalunya llegendària

Pep Casas i Permanyer

Primera edició: Octubre de 2026

© del text i les fotografies: Pep Casas i Permanyer
© del pròleg: Montserrat Serra Arenas

© 2026 Tushita edicions
www.tushitaedicions.com
info@tushitaedicions.com

Disseny de la col·lecció i tractament de les cobertes: Marc Ancochea
Maquetació: Sir Gawain & Co

ISBN: 979-13-992448-4-7
Dipòsit legal: B 17885-2026
Thema: SZC, FNM, 1DSE-ES-J, 2ADC, 3MRB

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre, ni el seu tractament informàtic, ni la seva transmissió a través de qualsevol mitjà, bé sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per enregistrament o d'altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del *copyright*.

Fotografia coberta: Torrent de la Masica (© Pep Casas).
Fotografia de la contracoberta: La Fou de Sant Martí de Tous (© Karin Bruy).
Fotografia de l'autor a la solapa: (© Karin Bruy).

A la colla dels *Ginesters*, que m'han fet redescobrir el plaer de trescar per les muntanyes.

A les àvies del col·lectiu MARC, amb qui comparteixo el goig d'explicar contes i llegendes a la mainada.

A la Karin, que m' ha acompanyat a totes les sortides.

I al Vicenç i al Jordi, que ens ajuden a pensar-ne de noves.

PRÒLEG

Un país petit i divers de paisatges naturals i literaris

El nostre és un país insòlit pel que fa a la varietat de paisatges que hi trobem. L'Observatori del Paisatge de Catalunya ha individualitzat cent trenta-quatre paisatges. Cadascun descriu un territori amb unes característiques pròpies. Això ens demostra la diversitat de territoris habitats i naturals que tenim, que és de les més elevades del continent europeu, segons l'Observatori. Potser és aquesta diversitat de paisatges, continguda en un país petit, el que en part ha generat històricament, entre la gent que hi habita, el gust per la descoberta del paisatge veí.

Fent joc amb l'orografia diversa, tenim un bon grapat de microclimes, que fan d'aquest país també un territori singular. Ho entenem quan escoltem Marc Castellnou, cap del GRAF dels Bombers de la Generalitat, parlar de com n'estan d'entrenats els bombers catalans: "Catalunya és un país molt petit, a dalt té el Pirineu, a baix l'Ebre, el Mediterrani a Llevant i els Monegres a l'oest. Un país encaixat, amb una diversitat d'ecosistemes molt gran. Al món coneixem setze tipus diferents d'incendis. A Catalunya en tenim catorze."

Som també un país en moviment. Generació rere generació sempre hi ha hagut un membre o altre de la família que s'ha mogut del lloc de naixença, habitualment aquell o aquells que no eren l'hereu o la pubilla. Així doncs, tenim un país petit, amb una geografia molt diversa, de persones en moviment, establint-se aquí i allà. Potser per

això som gent curiosa, de tradició excursionista, amb ganes de conèixer el país, del mar a la muntanya més alta.

I som un país ric en patrimoni cultural: ermites, esglésies, monestirs, cementiris, pel que fa al patrimoni religiós; també masies, cases senyorials, catedrals del vi, monuments i escultures, en l'art profà. I és ric en patrimoni literari: relats, llegendes, històries associades als llocs i transmeses a través de la tradició oral, profanes i religioses, de verges trobades i de dimonis escuats, de bruixes, encanteris i encantades, d'arbres amb nassos i dracs enamorats.

Una tradició oral que pren força amb la paraula escrita, des de l'edat mitjana en endavant, amb l'obra poètica monumental de Verdaguer i després de Maragall i de molts altres fins avui, que conforma una literatura de vuit-cents anys d'història.

És a tot això i a molt més (és clar) que ens remet *Camins i llegendes* de Pep Casas, amb la col·laboració imprescindible de Karin Bruy. Un llibre que explica maneres de fer de la gent d'aquest país. Recordo que els meus pares de petita m'explicaven que el meu avi, Eduard Serra i Güell, organitzava excursions amb joves del poble d'Alella per ensenyar-los el país, a través de les seves muntanyes. En una època sinistra de postguerra, de dictadura repressiva contra la llengua, la cultura, la identitat i la memòria, que va portar a un desconeixement profund del que els era propi, aquestes excursions van ser molt determinants per a aquells joves, a fi de reconnectar-se amb el país. Això ve a tomb, perquè aquest llibre neix d'una iniciativa semblant: En Pep Casas i la Karin Bruy organitzen cada mes una excursió oberta a tothom, per conèixer el país i les seves llegendes, a través d'una entitat emblemàtica del poble, el Casal. Aquesta és la força de l'associacionisme.

Aquesta voluntat de conèixer i de gaudir a través de l'excursionisme és una pràctica de fa molts anys. Ja ens ho mostra enguany la celebració del 150è aniversari del CEC (Centre Excursionista de Catalunya). I és en l'excursionisme que trobem el vincle entre la natura i l'home contemporani, un fet imprescindible, en un moment de desaparició de la pagesia i en el qual el desconeixement de la cultura natural i agrària és tan real i tan empobridor.

Penso en la cançó/poema de Pau Riba, aquella que reclama aquest coneixement del detall, perquè un roure és un roure, no un arbre en general. I penso en Martí Boada i la força i determinació que té a l'hora de divulgar el coneixement natural. I penso en Julià Guillamon i el seu gust per caminar i conèixer el bosc, els arbres, les plantes, les cuques del Montseny i després fer-ne literatura.

I és també quan penso amb en Pep i la Karin, que imagino a casa, planificant les excursions i després fentles unes setmanes abans, per anar tranquils i preparats per mostrar a altres inquiets aquests indrets. Perquè ells fan les excursions pel gust de compartir aquests indrets que ens conformen, per caminar acompanyats, parlant o en silenci, però junts. I tot això, sense cercar una compensació econòmica. Ho fan pel gust i el compromís d'aportar a la comunitat una activitat que la fa més culta, més sana, més completa, més feliç, més harmònica, més col·lectiva.

I per si no n'hi hagués prou amb això, en Pep, a qui agrada molt explicar històries en veu alta, perquè ell ha estat mestre tota la vida, busca i rebusca entre els rondallaires de pro, com Joan Amades, Pep Coll i molts d'altres, una rondalla, una llegenda o més d'una d'algun dels llocs de cada excursió. I així, amb la rondalla contada al lloc on s'esdevé, passa que la realitat i la ficció es barregen i l'excursió queda tenyida d'aquell sabor magnífic que deixa la literatura, d'aquell estat d'ànim que aporta

la imaginació que es barreja amb les olors, la llum, l'entorn real i l'embolcalla.

I totes aquestes excursions i llegendes ara les tenim aplegades en aquest llibre que dona la mà i guia als excursionistes que s'hi vulguin endinsar i fa que aquest compartir arribi potencialment a tot el país. Enhorabona!

Montserrat Serra Arenas

Si vols saber el passat d'un poble,
camina pels seus camins
i escolta les seves pedres.

(**Adagi popular**)

CAMINS I LLEGENDES

L'any 1850 el polític, escriptor i poeta romàntic Víctor Balaguer va publicar, amb el títol "*Una espedicion a San Miguel del Fay",* la crònica d'un viatge, que en aquell temps representava tota una aventura, "*a un indret on necessàriament haguéssim d'ensopegar-nos a cada pas amb un fet històric per recordar, una tradició per explicar o una gesta per enaltir".* Resulta curiós com havien d'anar vestits obligatòriament per formar part d'aquesta expedició: "*Es demana la uniformitat en el vestir com a mesura de conveniència, bombí negre, capot de muntanya, armilla fosca, pantaló polka, corn o botzina de muntanya cenyit en bandolera amb un cordó verd esperança, trempaplomes, bastó ferrat, cartera i cinc napoleons".*

Feia poc que jo havia rellegit aquesta vella publicació quan, encara en dies de pandèmia, el carismàtic i enyorat president de l'associació *Casal d'Alella,* Toni Mayol, em va suggerir de preparar algunes sortides a peu per diferents indrets de Catalunya on hi pogués venir tothom. Vaig pensar que d'excursions ja se n'organitzaven moltes arreu, i se'm va acudir que els podríem donar un caire que les diferenciés de les altres. Com Víctor Balaguer, buscaríem destins on s'hi situés algun *fet històric, tradició* o *gesta* i, a part de caminar, explicaríem in situ aquestes històries. La narració de contes i llegendes és una altra de les activitats que m'agrada fer sovint.

Primer de tot calia escollir on anar. La Karin em va ajudar molt, en tot aquest afer. A partir de les llegendes que coneixia i que més m'agradaven, buscàvem una ruta que fos prou engrescadora i que passés a prop dels seus escenaris. *Wikiloc* ens resultava molt útil per descobrir nous camins. Hi anàvem, i decidíem si el seu interès i grau de dificultat s'adeia amb el dels caminadors que s'hi anaven apuntant. En vam haver de descartar més d'una, per aquests

motius. D'altres vegades, si amb alguna altra colla havíem fet una sortida que ens hagués agradat especialment, encetava una recerca bibliogràfica per llibreries i biblioteques per saber si en aquell entorn s'hi situava alguna història o llegenda interessant.

N'hem anat organitzant força, d'aquestes *sortides amb llegenda* amb el *Casal d'Alella*, amb una bona participació de caminants, i encara n'anem fent de noves. Un dia les vaig voler recollir en un llibre. Vaig fer una narració més o menys detallada de la primera vegada que fèiem cadascuna de les rutes per preparar-ne la sortida col·lectiva, la gent que trobàvem pel camí, les plantes i els animals que hi vèiem i les sensacions que ens n'emportàvem, al costat de totes les llegendes que s'expliquen d'aquests paratges i que he tornat a redactar de nou.

El títol del llibre, *"Camins i llegendes"* pretén equilibrar, amb la mateixa importància, dues de les meves grans passions, la de caminar per la muntanya i la de conèixer el nostre llegendari i les tradicions més arrelades a la terra. Si em pregunteu per què hem triat aquestes rutes, i no unes altres, us respondré que per atzar, que la feina no és pas acabada. La quantitat, però, sí que és pretesa: si, en les llegendes, el set és un nombre màgic, el 21 haurà de ser tres vegades màgic.

Les sortides estan organitzades per estacions, més o menys com nosaltres les anàvem fent. Vull deixar clar, però, que si algú té ganes de seguir-les, hi pot anar en qualsevol altre moment de l'any. També hi he afegit una petita fitxa tècnica de cadascuna, amb el punt d'inici, els quilòmetres, les alçades i el desnivell acumulat, l'estona de caminar, el grau de dificultat, un mapa esquemàtic i un enllaç amb codi QR per poder seguir cada ruta per *Wikiloc*. Pel que fa a la dificultat i al temps que es necessita per a cadascuna de les rutes, s'ha d'entendre que aquestes dades serveixen només com a referència, cada caminant l'ha de poder fer al ritme que li resulti més plaent. Gaudiu-ne!

Pep Casas

Inici de les 21 rutes

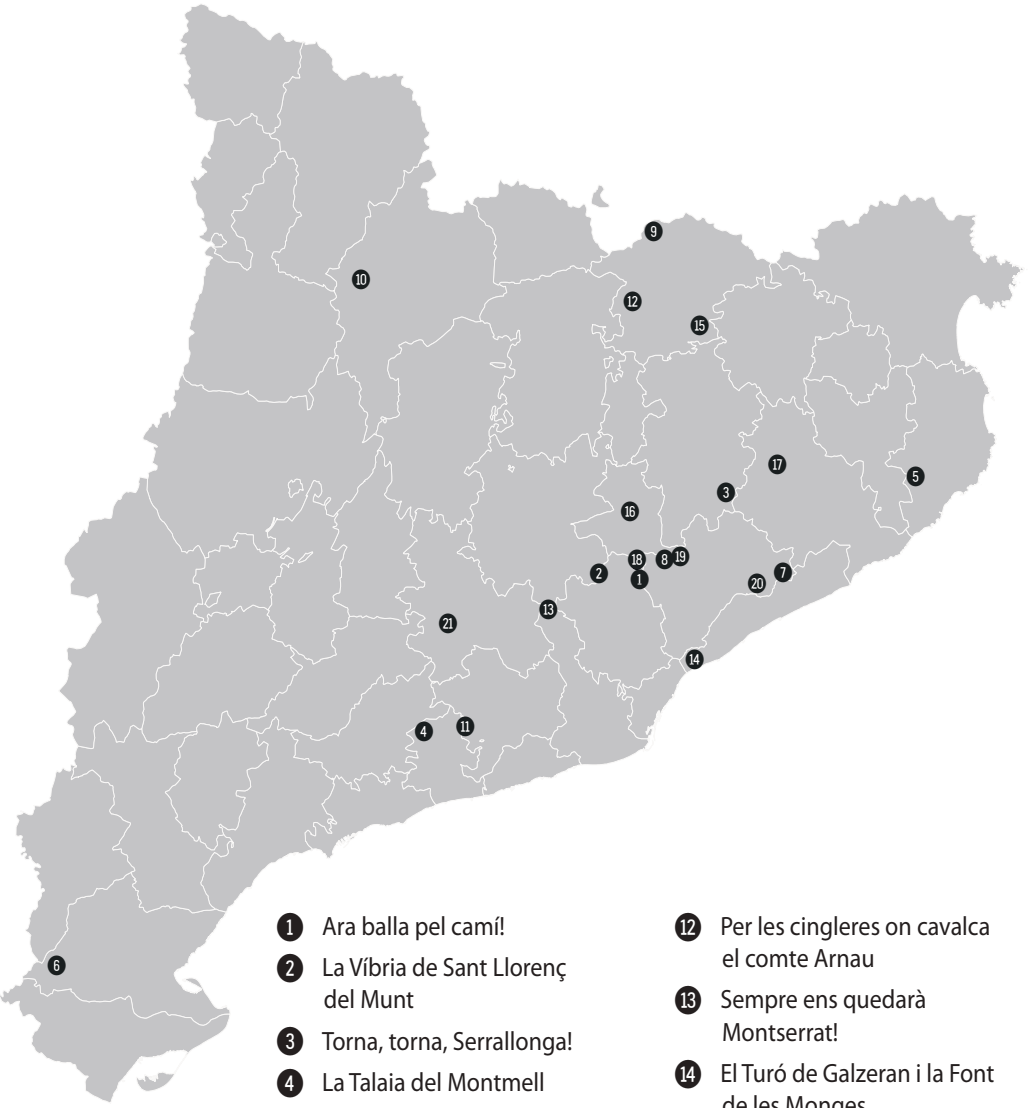

1. Ara balla pel camí!
2. La Víbria de Sant Llorenç del Munt
3. Torna, torna, Serrallonga!
4. La Talaia del Montmell
5. Un drac enamorat, a les Gavarres
6. El Mont Caro, als Ports
7. L'espasa d'en Soler de Vilardell
8. El Fai i la dona d'aigua
9. La Fossa del Gegant
10. Lo tarter dels Manairons
11. Les coques i l'encantada del Castellot
12. Per les cingleres on cavalca el comte Arnau
13. Sempre ens quedarà Montserrat!
14. El Turó de Galzeran i la Font de les Monges
15. El castell de Milany
16. La Tosca i els amants de Marfà
17. Les formigues de Sant Miquel
18. Sant Sadurní de Gallifa
19. El salt de la núvia
20. De la Pedra Gentil al Corredor
21. Tous, poble de llegendes

Icones utilitzades als mapes

Inici/Fi de l'itinerari

Direccions

Masia/Casa

Refugi/Alberg

Església/Santuari

Capella

Cim

Coll

Font

Torre/Castell

Cova

Balma

Població

Arbre singular

Gorg/Cascada

Pont

Molí

Pàrquing

Ruïnes

Monument

Bassa/Toll/Riu/Riera/Torrent

Bosc/Esplanada

Rellotge

Grau

Dolmen

Menhir

Avenc

Roca/Pedrera

Centre hípic

Escola de música

Creu/Capelleta

Àrea recreativa

Radar meteorològic

Itinerari autoguiat

Tarter

Rotonda

Zona de trial

Camp de futbol

Barraca

HIVERN

Sant Sebastià de Montmajor

ARA BALLA PEL CAMÍ!

De ben menuts tots els catalans hem cantat i ballat la cançó del *Gegant del Pi*, una melodia i una lletra que tenim incorporades ben endins de la nostra més pregona identitat. Segons alguns folkloristes, l'origen d'aquesta cançó hem de buscar-lo a l'església barcelonina del Pi, a prop de la Rambla. Segons altres, però, el Gegant del Pi no és altre que l'anomenat *Fort Farell*, que vivia en una muntanya del terme de Caldes de Montbui, i que avui anirem a descobrir. Encara em retrunyen les paraules d'en Jaume Roca, l'avi de can Marçal de Sant Feliu de Codines, el meu poble, quan de menuts ens explicava com el gegant de la Ciutat deia al Fort Farell que no parava de menjar, amb un castellà de pa sucat amb oli: *"¡Come, come, Farellás, que no comerás pas más!"*. Per a mi, a més a més, aquesta sortida també em retorna als anys de la infantesa, de quan amb el pare anàvem caminant des de casa fins a *Sant Sebastià de Montmajor* el dia de l'aplec, cada any el 20 de gener.

Des de Caldes de Montbui agafem la carretera BV1243 que surt d'una mica més amunt de *l'ermita del Remei*, fins a Sant Sebastià de Montmajor, un llogarret de quatre cases que depenen del municipi de Caldes, amb una bonica església romànica del segle XI en molt bon estat de conservació i encara en actiu. Aparquem els cotxes, i el primer que fem és visitar l'interior de l'església, només oberta els caps de setmana, per contemplar les boniques pintures al fresc que entre els anys 1945 i 1950 hi va fer Antoni Vila Arrufat, i un retaule renaixentista sobre la vida del sant, restaurat fa poc.

Comencem a caminar cap a la torre del rellotge, que recordo amb una campana que tocava les hores i avui mig enrunada, als afores del poble, i agafem un corriol d'argila vermella que puja per una torrentera plena d'aigua de les pluges d'aquests darrers dies, cap al *Serrat dels Cargols*, sota un bosc típicament mediterrani d'alzina i pi blanc. Una pista ens porta al *Serrat de la Paula*, i fem un gir de gairebé 180 graus per acabar la volta al *turó de Sant Sebastià.* A la vora del camí hi ha unes parets de pedra que havien format part de l'antic *casalot de l'Agell*. No sé pas si la fantasiosa i tètrica llegenda que va recollir a finals del segle XIX la folklorista Maria de Bell-lloc (pseudònim de Maria Pilar Maspons i Labrós) va passar en aquest casalot o en algun altre de proper. Recordem-la:

EL CASTLÀ DEL FARELL

El castell de Montbui començava a enrunar-se perquè el baró, que també era senyor d'altres feus més importants, no hi anava gairebé mai. Per recollir els impostos que havien de pagar els seus vassalls, havia donat plens poders a un castlà de la seva confiança

que vivia en un casalot, a mig aire de la muntanya del Farell.

Aquest castlà era un dèspota, i solia actuar en nom del baró amb tota impunitat. Una vegada que un xicot va anar a demanar-li autorització per casar-se amb la seva promesa, es va encaterinar de la noia i va reclamar el seu dret de passar una nit amb ella abans de celebrar el casament.

El noi s'hi va negar rotundament, i va donar una empenta al castlà que ja intentava endur-se la xicota. Dos guardians el van agafar ben fort i el van tancar en una masmorra al soterrani de la masia.

Amb tot el trasbals, la noia va poder fugir i, com que començava a fer-se fosc, es va arrecerar en una petita cova de la muntanya, propera a la casa. Perquè no la trobessin es va ficar cova endins i va sentir, allà mateix, el plany del seu estimat que no parava d'invocar el nom d'ella.

El va veure, el va deslligar i, després d'omplir-lo de petons, van esperar que fos negra nit per poder sortir d'allà dins sense que ningú no els veiés.

Van passar arran de les cases de Sant Sebastià i es van dirigir cap a la muntanya de Sant Sadurní que es veia a prop. Cinglera amunt, van arribar a la capella del cim quan just començava a clarejar. Van trucar a la porta.

—On aneu a aquestes hores? —els va respondre l'ermità.

—Hem fugit de la casa del castlà de Montbui perquè s'ha enderiat de la meva promesa. Només us demanem, bon ermità, que ens caseu de seguida perquè així no hi pugui tenir cap dret.

Però en aquell moment es van sentir uns trucs molt forts al portal. Eren el castlà i els seus homes que els havien seguit de prop quan s'havien adonat de la seva fugida.

—Obriu, en nom del baró!

No van tenir temps de reaccionar que la porta ja era a terra d'un cop de mall i els soldats mataven el vell ermità a l'entrada de la capella. Mentre engrapaven el xicot perquè no pogués moure's, el castlà va alçar la noia enlaire en senyal de triomf. El noi només va fer una ganyota i va somriure. Havia embogit.

No se sap del cert què va passar després; però algú va veure com de la masia del castlà en sortia una serpota immensa que va anar arrossegant-se cap a mar i es va perdre en l'horitzó fins que, set anys més tard, va tornar convertida en serpent, amb una grossa cabellera i un diamant a sobre del cap.

Diuen que d'ençà de llavors viu entre les runes d'un casalot, a mig aire del Farell. També diuen que aquest diamant podria fer immensament rica la persona que aconseguís prendre-li; però, que se sàpiga, encara ningú no ha gosat intentar-ho.

Versió a partir de Maria de Bell-lloc (1881).

Quan arribem a l'indret anomenat *l'alzina de les Bombes*, trobem una parella d'excursionistes que van una mica perduts amb el seu GPS i ens demanen que els ajudem amb la ubicació. No segueixen ben bé la mateixa ruta que nosaltres, però. Més endavant deixem la pista i ens enfilem per un caminet fins a trobar un arbre monumental al mig d'una cruïlla de camins: és *l'Alzina del Vell del Tabac*, nom que fa referència, segons diuen, a un antic contrabandista que havia rondat fa temps per aquesta zona.

Travessem la pista ampla i, per un altre corriol que tira dret fins al cim de la muntanya, arribem al *Pic del Vent*, de 816 metres d'alçada, un dels 100 cims essencials que

proposa la *Federació Catalana de Muntanyisme*. La vista des d'aquí és esplèndida, encara que fa un dia emboirat que no ens deixa veure les serralades més llunyanes. Fa fred i comencen a caure algunes fines volves de neu, que donen un aire encara més màgic i misteriós a la sortida.

Carenem després cap al nord entre matolls de garric (*Quercus coccifera*) i de fals aladern (*Phillyrea latifolia)*, passem les antenes de telefonia, que han anat substituint les creus d'algunes muntanyes, i continuem en la mateixa direcció, cara avall, fins a trobar la *masia del Farell*. Es tracta d'un edifici molt gran, documentat ja l'any 1067, ben conservat i restaurat, que durant el segle XX ha estat masia, hotel, restaurant i casa de colònies. És en aquest casal on diuen que vivia el Gegant del Pi. Una mica arrecerats, n'escoltem la coneguda llegenda:

EL GEGANT DEL PI

Al terme de Caldes de Montbui i ben a prop de Sant Sebastià de Montmajor hi ha la muntanya del Farell. Al seu cim avui s'hi han construït una pila de cases, però antigament només hi havia quatre masies i un casal immens on hi vivia un pagès tan alt i fort, que tots els veïns de la comarca, quan en parlaven, li deien el Fort Farell o el gegant Farellàs. I era tan bona persona que tothom se l'estimava.

Un dia que estava llaurant el camp amb una parella de bous ben cepats, va passar per allà el Xic de Vacarisses, un conegut seu que, tot i que li deien xic, era un gegant tan alt i gros com ell:

—Salut no et falti, amic Farellàs! Quin camí he d'agafar per anar fins a Granollers, el de la dreta o el de l'esquerra? —i va assenyalar els dos camins amb una

barra de ferro que duia com a bastó i que devia pesar qui-sap-lo.

En Fort Farell va alçar l'arada i els bous amb una sola mà per mostrar-li el camí, i li va contestar amb tota tranquil·litat:

—Jo hi aniria per aquell que surt d'allà baix.

—Òndia, Farellàs —li va dir el de Vacarisses— Tu que ets tan fort, podries baixar a Barcelona per fer fora aquell gegantàs vingut de terres castellanes que en poc temps s'ha fet l'amo de la ciutat. Allà tots li tenen por i no saben com treure-se'l se sobre.

—Potser sí que hi aniré. Tu ves començant a passar, que primer vull enllestir aquesta feixa, i ja ens hi trobarem.

Va acabar de llaurar el camp, va tancar els bous a l'estable, i cap a Barcelona hi falta gent!

Pel camí va arrencar el pi més gros que va trobar, li va escapçar les branques i en va fer servir el tronc per bastó. Quan, pels pobles per on passava, el veien caminar tan decidit i amb aquell pi a la mà, li cantaven:

El gegant del pi
ara balla, ara balla,
el gegant del pi
ara balla pel camí!

Va arribar a les portes de Barcelona —abans hi havia una muralla molt alta que encerclava tota la ciutat—, i els guàrdies li van dir que havia de pagar per poder entrar-hi llenya. Ell prou els deia que només era el seu bastó, però de cap manera no el volien deixar passar. El Fort Farell va llançar el tronc per sobre de la muralla, va entrar tranquil·lament pel portal sense dur res a les mans, i el va recuperar un cop a dins de Barcelona.

No va veure per enlloc el Xic de Vacarisses, però sí aquell gegantàs que se'l mirava des d'un terrat del pa-

lau, i tot de gent mig amagada que, molt tímidament, cantava:

El gegant de la ciutat
ara balla, ara balla,
el gegant de la ciutat
ara balla pel terrat!

—Es pot saber què redimoni hi vens a fer a la meva ciutat? —li va etzibar amb la seva llengua, del terrat estant.

—Per què en dius "la meva ciutat"? —va respondre el Fort Farell—. Has de saber que Barcelona ha estat sempre dels catalans, i soc aquí per dir-te que te'n tornis al teu país, perquè aquí som gent de pau.

—Doncs demà lluitarem tots dos, i ja veurem qui fotrà fora a qui. Però, de moment, aquest vespre considera't el meu convidat.

El gegantàs el va acompanyar on havia de dormir, i per sopar li va fer portar dues dotzenes de capons rostits, quinze vedells, un cubell ple d'amanida i dues botes de vi ranci. Mentre el Fort Farell s'ho anava cruspint tot sense fer-ne escarafalls, l'altre li anava dient, amb to de mofa:

—Menja, menja, Farellàs,
que mai més no menjaràs.
De tants cops com et fotré,
al Farell et tornaré.

L'endemà de bon matí van començar la baralla. Tots els veïns de Barcelona, que en aquell temps no eren gaires, s'hi van acostar perquè no s'ho volien pas perdre. No es pot veure cada dia una lluita de gegants!

Van passar hores i hores sense que cap dels dos comencés a fer figa. Quan l'un aixecava un braç per do-

nar un cop de puny al nas a l'altre, aquell apartava el cap; si una puntada de peu, l'esquivava amb facilitat; i així van anar passant totes les hores del dia fins que, a l'entrada de fosc, el Fort Farell va engrapar el contrincant per una cama, el va fer voleiar diverses vegades per sobre el seu cap, i el va deixar anar amb tota la força de què va ser capaç. El gegantàs va sortir volant per sobre les teulades i els terrats de la ciutat de Barcelona, i va anar a esclafar-se molt lluny de les muralles, a la seva terra, on va quedar estirat bocaterrosa i no se'n va aixecar mai més. Hi ha qui diu que és per això que les terres del mig de la península tenen forma d'altiplà.

En veure's alliberats de la tirania d'aquell homenàs que els tenia espaordits, tots els barcelonins van començar a cantar, de tan contents com estaven:

El gegant del pi
ara balla, ara balla,
el gegant del pi
ara balla pel camí!
El gegant de la ciutat
ara balla, ara balla,
el gegant de la ciutat
ara balla pel terrat!

I d'ençà d'aquell dia, quan surten a ballar els gegants, per la Festa Major de qualsevol poble o ciutat de Catalunya, tota la mainada recorda i canta aquesta mateixa cançó.

Versió a partir de Francesc Maspons i Labrós (1876), Joan Amades (1950) i Eulàlia Valeri (2001).

A l'entrada de la casa del Farell hi veiem unes rajoles on hi ha escrita una versió diferent d'aquesta llegenda. Fins i tot explica que, a la seva mort, el gegant es va convertir en la muntanya del Farell. Diu així: "*Fonts antigues expliquen que la muntanya del Farell prové d'una bonica llegenda d'un gegant pagès que vivia a prop de la vila de Caldes de Montbui, en una masia anomenada Mas Farell. Aquest, després d'alliberar a la bella Gisla d'un malvat gegant foraster que la tenia presa a la ciutat de Barcelona, es va adormir a la vora d'un camí degut a l'esforç que havia realitzat. El vent féu posar-se damunt seu la neu, la pols i la terra, i convertí el gran pagès en una bonica muntanya que vigila, als seus peus, la població de Caldes. És la muntanya del Farell. Des d'aquell dia, els nens i nenes de Catalunya aprenen i canten la famosa cançó del Gegant del Pi".*

Des de la casa baixem fent ziga-zaga pels carrers de la urbanització fins al *Coll d'en Vila*, on travessem la carretera i anem cap al *Casuc*, una casa força renovada, que fa temps havia sigut tan pobra i miserable que el dia que jo, de petit, no volia menjar, la meva àvia sentenciava: *"Et portarem vuit dies al Casuc, i ja veuràs si agafaràs gana!"*. Després, per camins i corriols, en no gaire estona tornem a ser a Sant Sebastià de Montmajor, on donem per acabada l'excursió d'avui.

Punt de sortida: Sant Sebastià de Montmajor, un llogarret del municipi de Caldes de Montbui, al Vallès Oriental.
Distància: 8 km.
Temps total: 3 hores (més les aturades).
Alçada mínima: 510 m. **Alçada màxima**: 816 m.
Desnivell acumulat: 322 m.
Grau de dificultat: Moderat.

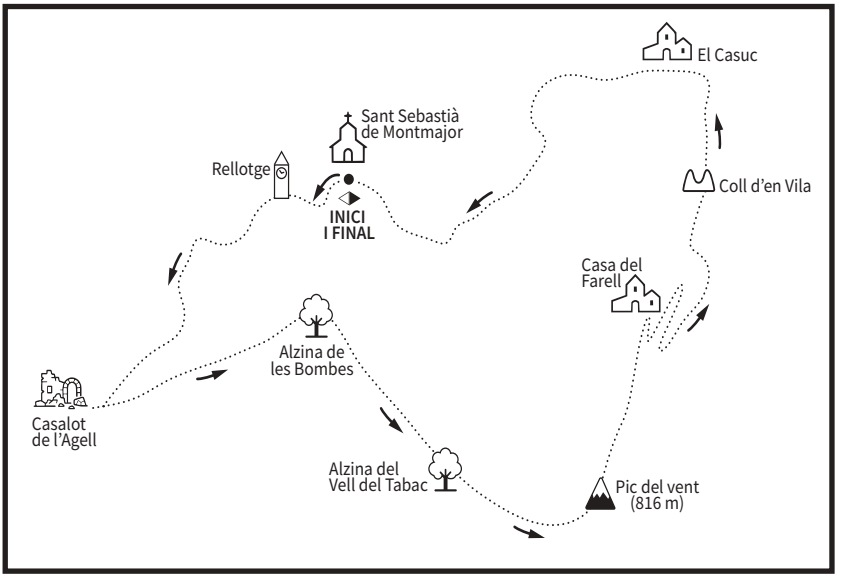

El títol del llibre «**Camins i llegendes**» pretén equilibrar, amb la mateixa importància, dues de les meves grans passions, la de caminar per la muntanya i la de conèixer el nostre llegendari i les tradicions més arrelades a la terra. Si em pregunteu per què hem triat aquestes rutes, i no unes altres, us respondré que per atzar, que la feina no és pas acabada. La quantitat, però, sí que és pretesa: si, en les llegendes, el set és un nombre màgic, el 21 haurà de ser tres vegades màgic.

Pep Casas i Permanyer

En Pep, a qui agrada molt explicar històries en veu alta, perquè ell ha estat mestre tota la vida, busca i rebusca entre els rondallaires de pro, com Joan Amades, Pep Coll i molts d'altres, una rondalla, una llegenda o més d'una d'algun dels llocs de cada excursió. I així, amb la rondalla contada al lloc on s'esdevé, passa que la realitat i la ficció es barregen i l'excursió queda tenyida d'aquell sabor magnífic que deixa la literatura, d'aquell estat d'ànim que aporta la imaginació que es barreja amb les olors, la llum, l'entorn real i l'embolcalla.

I totes aquestes excursions i llegendes ara les tenim aplegades en aquest llibre que dona la mà i guia als excursionistes que s'hi vulguin endinsar i fa que aquest compartir arribi potencialment a tot el país.

Montserrat Serra Arenas, al pròleg

9 791399 244847

www.tushitaedicions.com